

N:o 203.

Af herr **N. Andersson** i Pettersborg, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

I anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition n:o 40 till Riksdagen, angående ändrad lydelse af §§ 11, 21, 59 och 73 i kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet af den 21 mars 1862 i syfte att begränsa den kommunala rösträtten på landsbygden, får jag vördsam samt föreslå en mera effektiv begränsning af nämnda rösträtt och sålunda en annan lydelse af § 11 i ofvan nämnda förordning.

Den af Kongl. Maj:t tillsatta komitén för afgifvande af yttrande och förslag angående den kommunala rösträttens begränsning på landet anser:

att en dylik begränsning bör ega rum;

att den bör gälla fyrktalen för alla beskattningsföremål; samt

att den bör vara relativ, så att rösträtten på grund af jordbruksfastighet sättes till $\frac{1}{5}$ och på grund af andra beskattningsföremål till $\frac{1}{20}$ af kommunens hela röstetal.

Kongl. Maj:t anser deremot, att man bör åtnöja sig med en begränsning af aktiebolagens rösträtt på grund af andra beskattningsföremål än jordbruksfastighet, till dess den af Riksdagen begärda utredningen, angående den kommunala beskattningens fotande på annan grund än den allmänna bevillningen, föreligger.

För att förebygga det »kommunala enväldet» har likvisst Kongl.

Maj:t gått ett steg längre än komitén och föreslagit ett röstmaximum af halfva kommunens röstetal.

Jag anser, att anhängarne af en verksam begränsning af den kommunala rösträtten ingalunda kunna vara tillfredsställda vare sig med komiténs eller Kongl. Maj:ts förslag.

Att begränsningen i enlighet med komiténs förslag bör gälla röst rätt *på grund af alla beskattningsföremål*, synes mig fullt rättvist. Den befintliga begränsningen af rösträtten *i stad* gäller vare sig rösträtten grundar sig på fastighet eller inkomst.

Det är väl ock tydligt, att »obehörig röstöfvervigt» är lika skadlig, om den grundar sig på ena eller andra arten af beskattningsföremål.

Begränsningen till $\frac{1}{5}$ för jordbruksfastighet och $\frac{1}{20}$ för andra beskattningsföremål har icke syntts Kongl. Maj:t tillfredsställande, utan innehåller den nådiga propositionen förslag om ett *röstmaximum* af halfva kommunens röstetal. Med den begränsning, komitén föreslår, skulle väl det kommunala enväldet, som år 1892 förefans i 44 kommuner, kvarstå i 6 af dessa och förmodligen bra litet förminsкас i allmänhet.

Hvad åter Kongl. Maj:ts nådiga proposition vidkommer, så inskränker den sig — utöfver det nämnda röstmaximum för alla röstegare — till aktiebolagen och gäller icke ens hela den dylika bolag tillkommande rösträtt. Det är ett känt förhållande, att bolagen i våra dagar lägga under sig allt större jordområden, för hvilka rösträtten enligt Kongl. Maj:ts förslag icke skulle begränsas, förrän den nådde öfver hälften af kommunens hela röstetal. Fastställandet af ett sådant röstmaximum, som Kongl. Maj:t föreslagit, skulle heller icke göra mycket gagn, ty det är uppenbart, att om ett bolag eller en enskild person eger lika många röster som alla andra röstberättigade inom kommunen tillsammans, så är bolaget eller personen den herskande, enär det säkerligen aldrig förekommer, att alla röstegare vid ett gifvet tillfälle begagna sig af sin rösträtt. Om äfven så vore förhållandet, så behöfves endast *en fyrk* till hjälp åt den store röstegaren, för att han skall kunna diktera besluten. Det finnes enligt min åsigt icke något verkligt skäl för att inskränka begränsningen af rösträtten till aktiebolagen, då, enligt den »öfversigt», som finnes vidfogad Kongl. Maj:ts proposition, de enskilda större röstegarne äro helt få i jemförelse med aktiebolagen.

Då jag anser, att en begränsning af den kommunala rösträtten bör fastställas sålunda, att den i verkligheten tillförsäkrar de mindre röstegarne tillbörligt inflytande på de kommunala besluten, och då jag

icke anser den pågående utredningen angående nya grunder för den kommunala beskattningen böra till obestämd framtid fördröja en nödig och nyttig reform, så får jag, på grund af hvad jag ofvan anført, föreslå följande förändrade lydelse i Kongl. Maj:ts proposition:

§ 11.

Röstvärdet skall beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal; dock må ej någon utöfva rösträtt för mer än tiondedelen af kommunens hela fyrktal. Ej heller må någon rösta för högre röstetal än 500 fyrkar.

Stockholm den 12 februari 1898.

Nils Andersson.
